Ekodoma
Enerģētika. Vide. Ekonomika.

CEE SEN
CENTRAL EASTERN EUROPEAN SUSTAINABLE ENERGY NETWORK

SOLI PA SOLIM: PAŠVALDĪBAS ENERGOPOLITIKA, MĒRĶU IZVIRZĪŠANA, RĪCĪBAS PLĀNI UN PRIORITĀRO PASĀKUMU IZVIRZĪŠANA

3.apmācības diena: Energopārvaldības sistēmas izveide visām pašvaldības ēkām

Marika Rošā, Līga Žogla, Anda Jēkabsone
SIA «EKODOMA»

POLITIKAS VEIDOŠANAS CIKLS

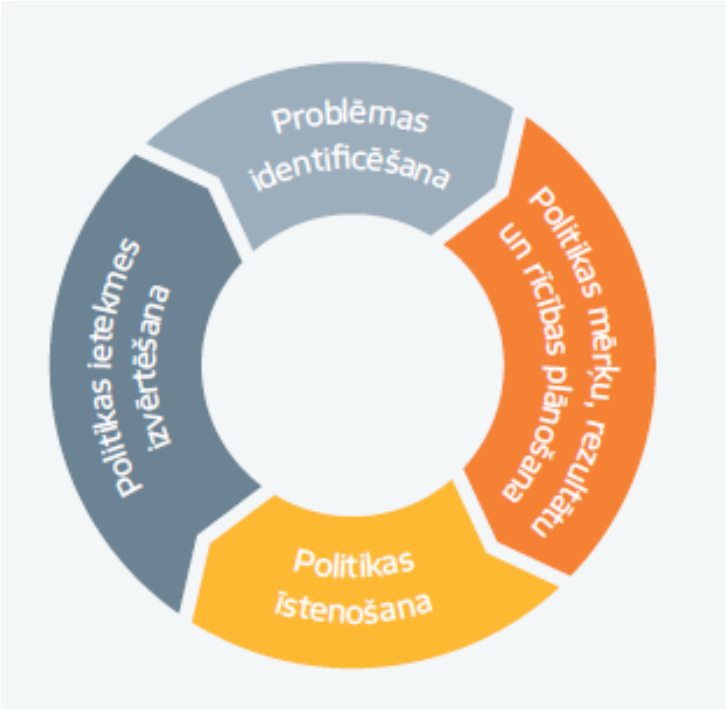

- Principi Latvijā:
  - Ilgtspējīga attīstība
  - Interešu saskaņotība un sabiedrības līdzdalība
  - Finansiālās iespējas
  - Teritoriju attīstība

Avots: Politikas veidošanas rokasgrāmata, Pārresoru koordinācijas centrs

POLITIKAS VEIDOŠANAS ATZIŅAS

Vērtējot politikas plānošanas dokumentu iekļaušanos plānošanas sistēmā un atbilstību citiem plānošanas dokumentiem, izstrādātājam uzskatāmi jāparāda to savstarpējā sasaiste pēc būtības (saturiski), nevis jāsniedz formāls citos dokumentos noteikto virzienu un uzdevumu uzskaitījums.

Jāņem vērā arī subsidiaritātes princips, kas nosaka, ka politika tiek veidota tajā publiskās pārvaldes līmenī, kur to iespējams īstenot visefektīvāk un pēc iespējas tuvāk pakalpojuma saņēmējiem. Tāpēc nacionāla, reģionāla un vietēja līmeņa plānošanas dokumenti var atšķirties ne tikai detalizācijas pakāpē, nacionālajā līmenī nosakot plašākus politikas virzienus un vietējā līmenī – konkrētus risinājumus to īstenošanai, bet arī aptverto jautājumu loka ziņā.

Politikas plānošanas dokumentu savstarpējo sasaisti var pamatot ar: 1) pieņēmumiem (sk. minēto piemēru), 2) rezultātu un rezultatīvo rādītāju hierarhiju, 3) pētījumā balstītiem pierādījumiem.

Plānošanas dokumentus izstrādā ne vien visas valsts (nacionālā), bet arī reģionu un pašvaldību līmenī, sniedzot integrētu skatījumu uz teritorijas attīstību. Lai veicinātu līdzsvarotu valsts teritorijas attīstību, jānodrošina cieša sasaiste starp plānošanu nacionālā, reģionālā un vietējā līmenī.

Ņemot vērā, ka valsts budžeta resursi ir ierobežoti, veidojot politiku, jāievēro līdzsvars starp politikas mērķiem un to īstenošanai pieejamajiem resursiem, no alternatīvām izvēloties tos risinājumus, kas politikas mērķus ļauj sasniegt vislabāk ar iespējami mazāku resursu patēriņu.

ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTU HIERARHIJA

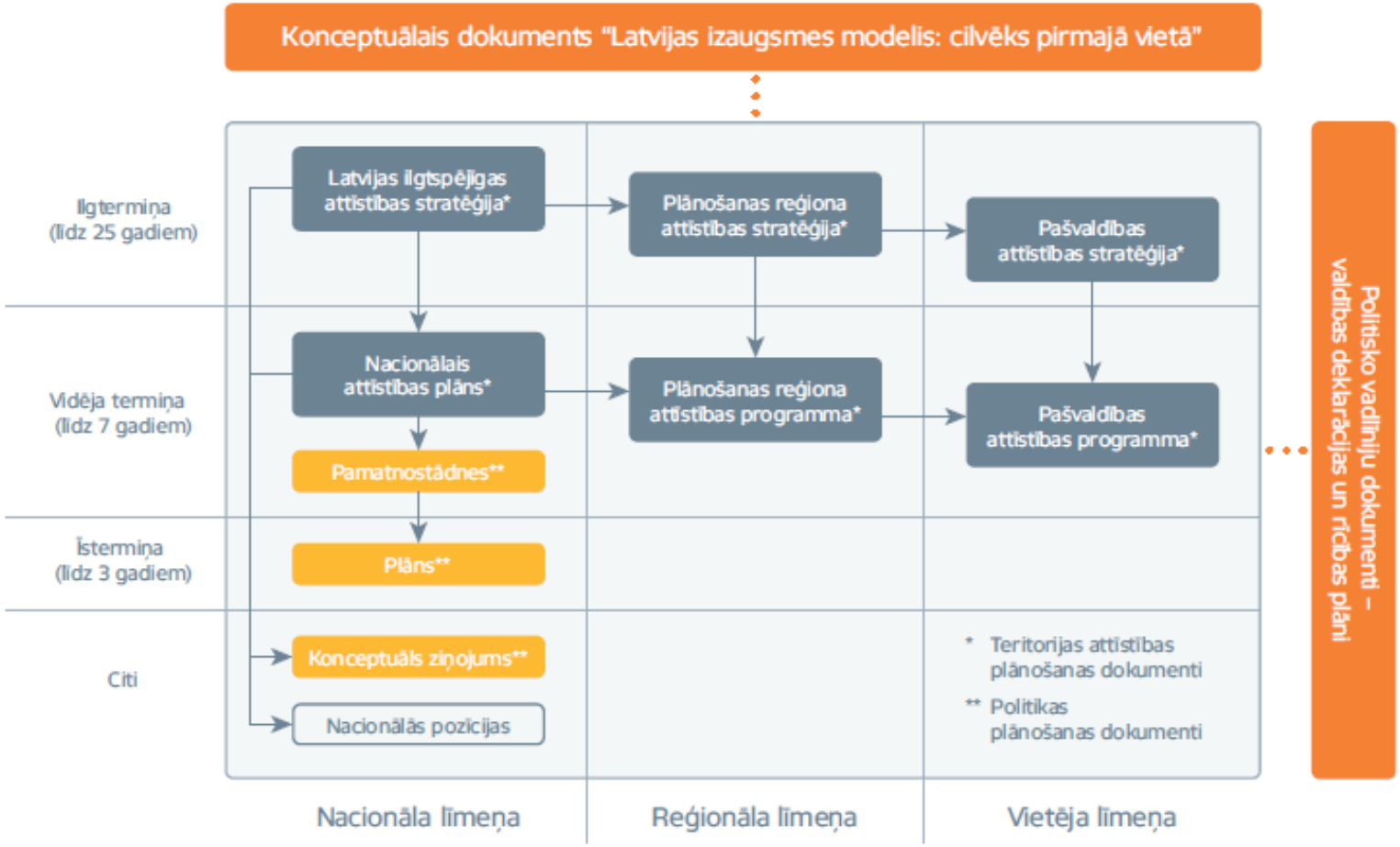

POLITIKAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTU LĪMEŅI – ENERĢĒTIKAS VIETA TAJĀ

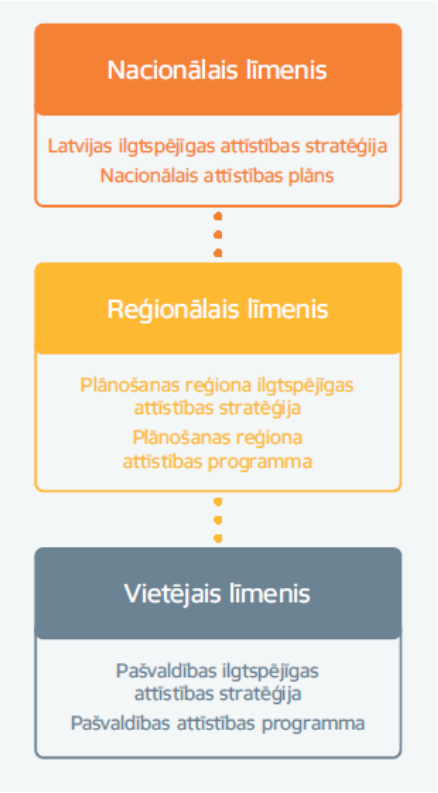

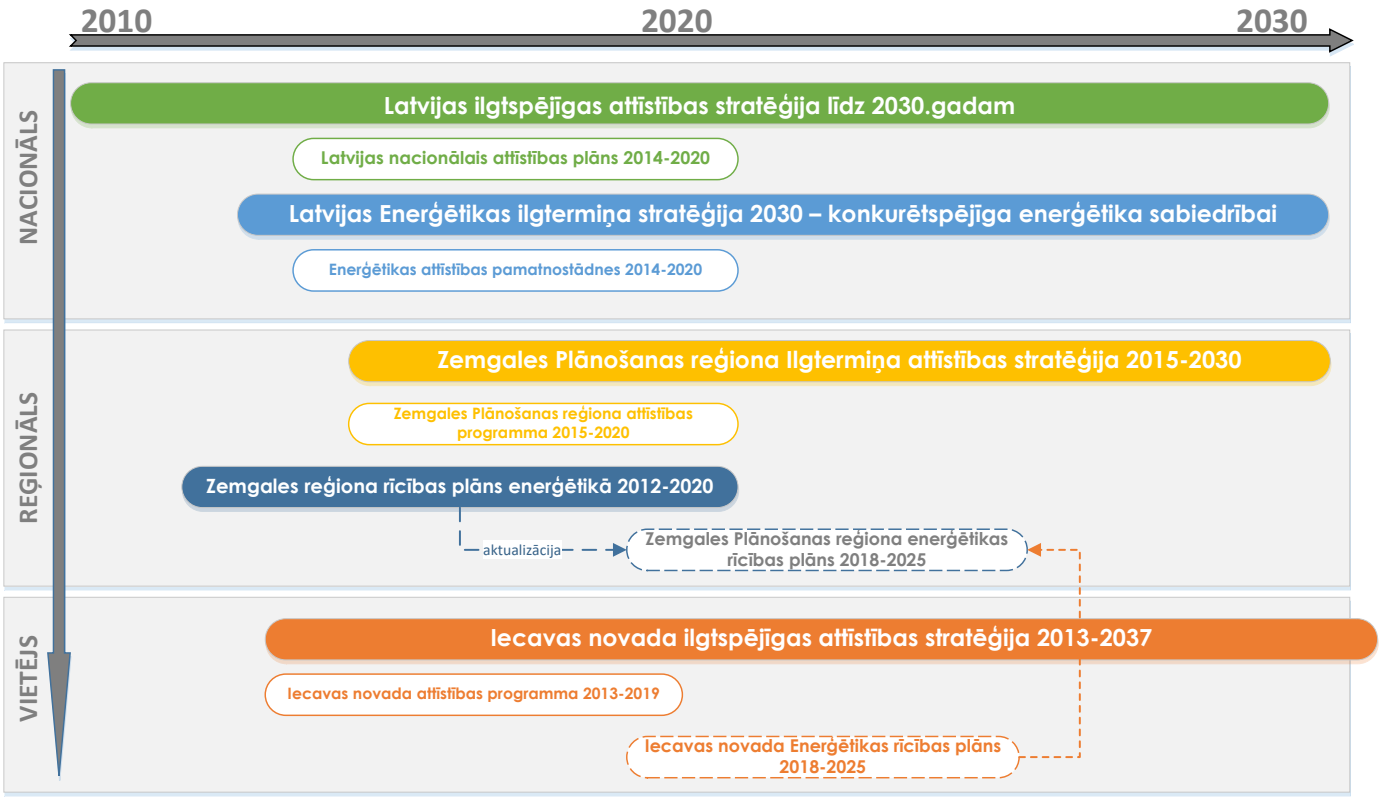

VISTIEŠĀK SAISTĪTIE NORMATĪVIE AKTI ENERĢĒTIKAS NOZARĒ PAŠVALDĪBĀM

- Energoefektivitātes likums paredz tiesības pašvaldībām:
  - izstrādāt un pieņemt energoefektivitātes plānu kā atsevišķu dokumentu vai kā pašvaldības teritorijas attīstības programmas sastāvdaļu, kurā iekļauti noteikti energoefektivitātes mērķi un pasākumi;
  - atsevišķi vai kā sava energoefektivitātes plāna īstenošanas sastāvdaļu ieviest energopārvaldības sistēmu;
  - izmantot energoefektivitātes pakalpojumus un slēgt energoefektivitātes pakalpojuma līgumus, lai īstenotu energoefektivitātes uzlabošanas pasākumus.
  - U.c.
- Ēku energoefektivitātes likums paredz:
  - Ēkas energosertifikāciju veic valsts vai pašvaldības īpašumā esošai ekspluatējamai publiskai ēkai, kuras apkurināmā platība pārsniedz 250 kvadrātmetrus;
  - U.c.
- MK noteikumi Nr.383 "Noteikumi par ēku energosertifikāciju"

ENERGOPOLITIKA PAŠVALDĪBĀ. AR KO SĀKAM? PIEMĒRI UN IDEJAS

- Kāda ir problēma?

NOPIETNA ENERGOPOLITIKA (ATBILSTOŠI ISO 50001 STANDARTAM)

- Atbilst pašvaldības energopatēriņam un tās jomām
- Ietver apņemšanos nepārtraukti uzlabot energosniegumu
- Ietver apņemšanos nodrošināt informācijas un resursu pieejamību
- Ietver apņemšanos izpildīt tiesiskās u.c. prasības attiecībā uz enerģētikas jomu
- Nodrošina pamatprincipus mērķu un uzdevumu pārskaitīšanai
- Ir dokumentēta un paziņota visos līmeņos pašvaldībā
- Tiek regulāri pārskatīta un pēc vajadzības atjaunināta

ENERGOPOLITIKA. PIEMĒRS

Mēs uzskatām, ka **energoefektivitāte ir viens no pamatkritērijiem, lai virzītos ilgtspējīgas attīstības virzienā, kā rezultātā ir iespējams efektīvi un saprātīgi izmantot energoresursus, ieekonomējot publisko finansējumu.** Daugavpils pilsētas dome jau ir spērusi pirmos soļus ilgtspējīgas attīstības virzienā, un 2016.gadā plāno apstiprināt Daugavpils pilsētas Ilgtspējīgas enerģijas rīcības plānu 2016.-2020.gadam un ieviest sertificētu EPS.

Energopārvaldības sistēmas izveide un ieviešana ir vēstījums pilsētniekiem, ka pašvaldībai rūp viņu un apkārtējās vides labklājība. Tas ir pozitīvs piemērs un aicinājums arī citiem padarīt efektīvu enerģijas izmantošanu par neatņemamu ikdienas sastāvdaļu.

Mēs esam apņēmušies samazināt mūsu pilsētas teritorijā **CO_2 emisijas ilgtermiņā līdz 2030.gadam par 40%, bet līdz 2020.gadam par 10% attiecībā pret 2010.gadu.** Mēs ticam, ka aktīva iesaistīto pušu dalība ir pamatnosacījums, lai mēs sasniegtu izvirzītos mērķus.

Plānošanā mēs esam apņēmušies ņemt vērā visus normatīvos aktus un citas saistošās prasības, kā arī veikt nepieciešamos uzlabojumus energoefektivitātes paaugstināšanai mūsu pilsētas teritorijā.

Mūsu pašvaldība šo enerģētikas politiku ir apņēmusies ieviest, ņemot vērā energopārvaldības sistēmas pamatprincipus, atbilstoši LVS EN ISO 50001:2012 standartam. **Daugavpils pilsētas pašvaldības darbinieki tiks iesaistīti energopārvaldības sistēmas izveidē, ieviešanā un uzturēšanā, kā arī popularizēšanā.**

Enerģijas samazināšanas pasākumi ir virzīti uz to, lai, pirmkārt, samazinātu enerģijas patēriņu gan pašvaldības, gan dzīvojamās ēkās, otrkārt, lai veicinātu atjaunojamo energoresursu plašāku lietojumu pilsētas teritorijā.

Mēs esam apņēmušies izveidot un ieviest nepārtrauktu enerģijas patēriņa uzskaites sistēmu pašvaldības ēkās, ielu apgaismojumam un sabiedriskajam transportam, kā arī veicināt enerģijas patēriņa samazināšanu un monitoringu visā pilsētas teritorijā, sadarbojoties gan ar enerģijas piegādātājiem, gan ar iesaistītajām pusēm visā procesā.

Mēs apņemamies atbalstīt energoefektīvu produktu iegādi un pakalpojumus, kā arī ilgtspējīguma kritērijus piemērot infrastruktūras projektēšanā Daugavpils pilsētas teritorijā.

Šī Daugavpils pilsētas enerģētikas politika tiks skaidrota gan visiem pašvaldības darbiniekiem, gan mūsu sadarbības partneriem, gan sabiedrībai kopumā.

Daugavpilī, 10.11.2016.

Jānis Lāčplēsis
Daugavpils domes priekšsēdētājs

MĒRĶU NOTEIKŠANA

- Kāda ir problēma?
  - Nav siltumenerģijas patēriņa uzskaite
  - Nevaram sasniegt KPFI projektu rādītājus
  - Nav neviena atbildīgā par energosaimniecību
  - Nav sistemātiska pieeja enerģijas patēriņa samazināšanā
  - Jāsasniedz CO_2 emisiju samazinājums utt.
- Vai problēmu var izteikt skaitļos?
  - Pašvaldības ēku īpatnējais siltumenerģijas patēriņš ir vidēji 200 kWh/m^2 gadā
  - Pēc ēkas siltināšanas īpatnējam patēriņam vajadzēja būt 70 kWh/m^2 gadā, bet tas ir 120 kWh/m^2 gadā
  - utt.
- Vai problēmu var nomērīt?
  - Jā, jo ir uzstādīti visi enerģijas skaitītāji
  - Nē…

MĒRĶU NOTEIKŠANA

- Vai par problēmas risināšanu var vienoties visas puses?
  - Ir iesaistīta pašvaldības augstākā vadība un izpildvara
  - Ir energopārvaldnieks
  - Ir iesaistīti pašvaldību ēku atbildīgie darbinieki
  - utt.
- Vai problēmu var reāli atrisināt?
  - Vai kādam darbiniekam netiek uzlikts pārāk liels slogs
  - Vai visa atbildība uzlikta tikai vienam cilvēkam utt.
- Vai problēmas risināšanai var noteikt laiku?
  - 1 gads?
  - 3 gadi?
  - Tik, cik ir attīstības programma? 5-7 gadi?
  - Ilgtermiņā? 10 gadi? …

MĒRĶU IZVIRZĪŠANA APKOPOJUMS

- Kāda ir problēma, kas jārisina
- Mērķi var būt:
  - Ambiciozi
  - Vienkārši
  - Uz vidi un klimatu orientēti
  - Uz lietotāja labsajūtu tendēti
  - Utt.
- Bet tiem ir jābūt:
  - Konkrētiem
  - Izmērāmiem
  - Sasniedzamiem
  - Reālistiskiem atbilstoši pieejamiem resursiem
  - Sasniedzamiem noteiktā laikā
- Var izvirzīt vidēja un ilgtermiņa mērķus
- Var izvirzīt īstermiņa mērķus – noteikt katram gadam

MĒRĶI. PIEMĒRS

- Vidēja termiņa pašvaldības mērķi (līdz 2020.gadam):
  - samazināt novadā radītās CO_2 emisijas par 40%, salīdzinot ar 2010. gada emisiju līmeni;
  - samazināt enerģijas patēriņu pašvaldības ēkās par 10% attiecībā pret 2014. gadu;
  - veicināt enerģijas patēriņa samazinājumu mājokļu sektorā (galvenokārt attiecas uz daudzdzīvokļu ēkām) par 5% attiecībā pret 2014. gadu
  - izveidot un ieviest energopārvaldības sistēmu pašvaldībā (atbilstoši ISO 50001 prasībām) līdz 2017. gada jūlijam un sertificēt to līdz 2018.gada 1.jūlijam.

- Mērķi pirmajam gadam:
  - izstrādāt energopārvaldības sistēmu pašvaldībā atbilstoši LVS EN ISO 50001:2012 standartam līdz 2017.gada 1.februārim un ieviest to atbilstoši līdz 2017.gada 1.jūlijam;
  - nodrošināt siltumenerģijas patēriņa samazinājumu vismaz 3 pašvaldības ēkās par 250 MWh;
  - nodrošināt elektroenerģijas patēriņa samazinājumu publiskajam ielu apgaismojumam par 5% no kopējā elektroenerģijas patēriņa.

MĒRĶU IZVIRZĪŠANA

- Kādi varētu būt mērķi Jūsu pašvaldībai?

RĪCĪBAS PLĀNI

- Kā šos mērķus sasniegt?

RĪCĪBAS PLĀNI

- Ja mērķis ir samazināt enerģijas patēriņu piecās pašvaldības ēkās par 5% līdz 2020.gadam

- Sagatavoju enerģijas pārskatu (ja tāds nav taisīts)
- Sāku ar tām ēkām, kur ir lielāki īpatnējie rādītāji
- Izpētu visu pieejamo informāciju par tām (piemēram, energoauditus)
- Apmeklēju pašvaldības ēkas, runāju ar atbildīgajiem cilvēkiem par paradumiem
- Identificēju pirmos pasākumus, kurus varētu veikt bez lielām investīcijām
- Informēju vadību un ieviešu plānotos pasākumus
- Novērtēju panāktos rezultātus…

PRIORITĀRO PASĀKUMU IZVIRZĪŠANA

- Galvenie rādītāji:
  - Jāizpilda normatīvo aktu prasības (ja kaut ko pieprasa likumdošana)
  - Pasākuma atmaksāšanās laiks
  - Pieejamais finansējums

PRIORITĀRO PASĀKUMU IZVIRZĪŠANA

- Ar kurām ēkām sākt?
  - Sākam ar lielākajiem patērētājiem
  - Sākam ar tiem, kuriem ir lielākie īpatnējie patēriņi

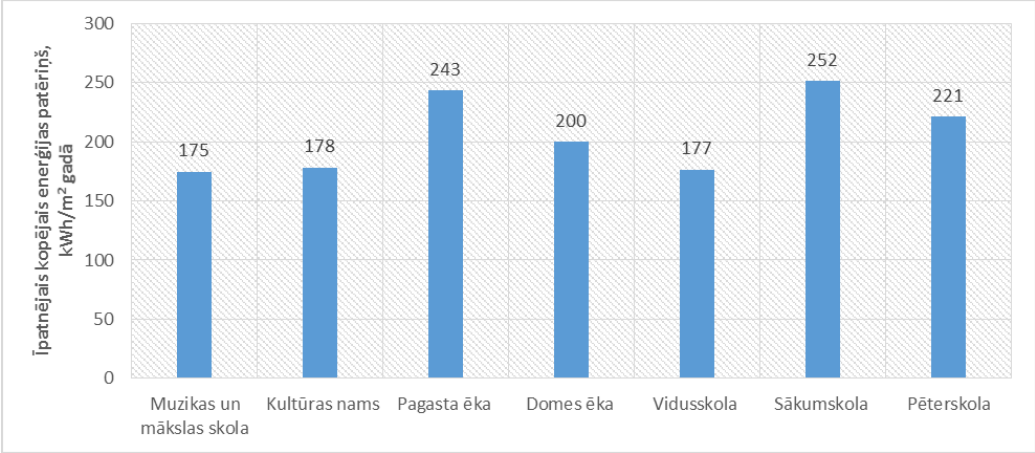

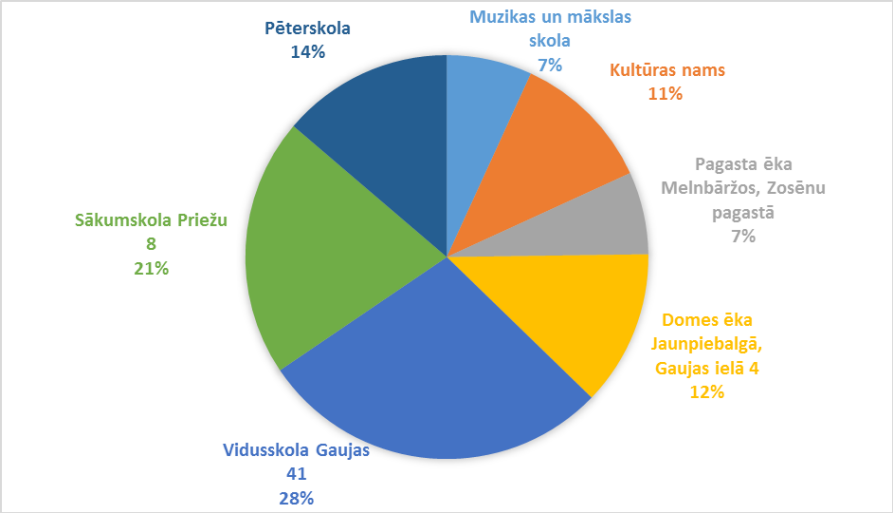

Ekodoma

Enerģētika. Vide. Ekonomika.

SIA «EKODOMA»

www.ekodoma.lv

Tālr. 67323212

Vairāk kā 25 gadu pieredze energoefektivitātes un atjaunojamo energoresursu jomā

POLITIKAS VEIDOŠANAS CIKLS

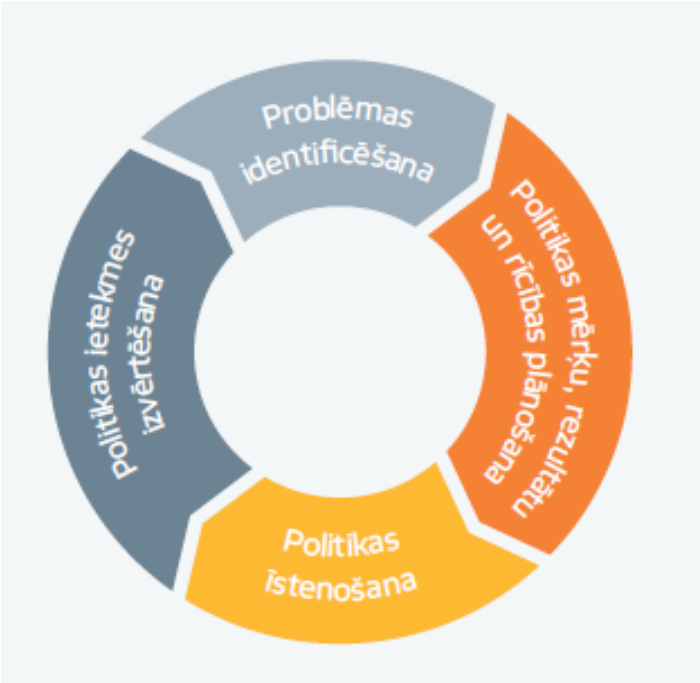

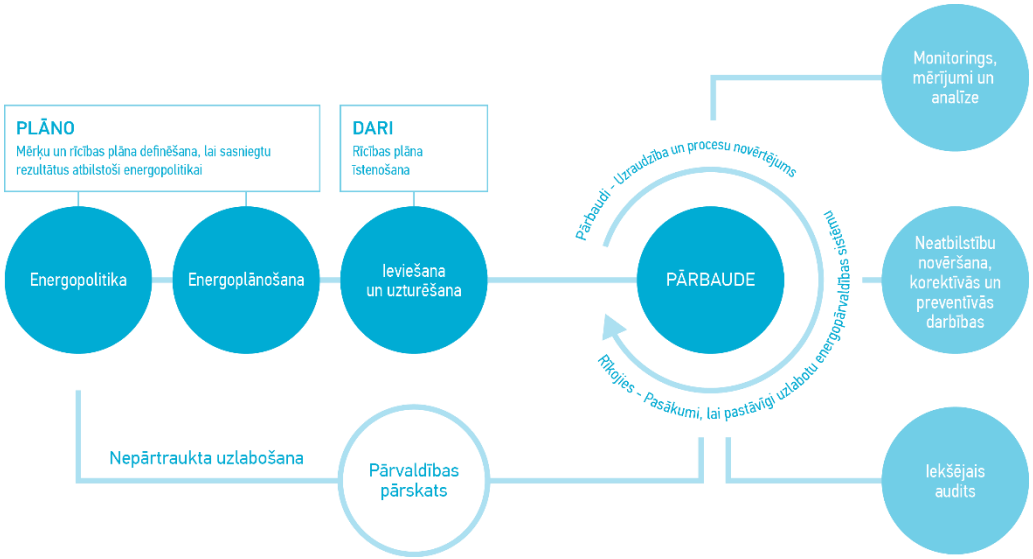

Avots: Politikas veidošanas rokasgrāmata, Pārresoru koordinācijas centrs